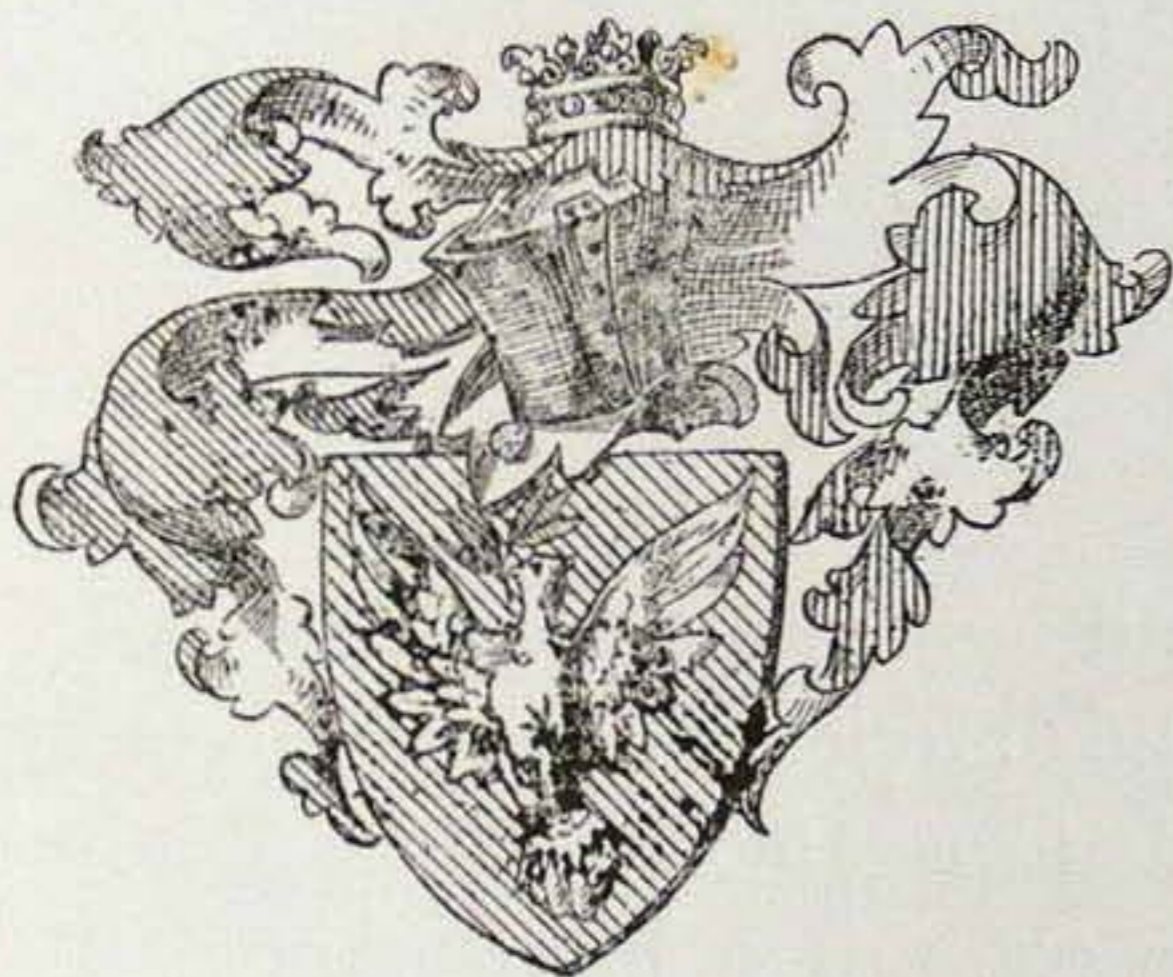

I.

1619. május 7. Gyulafehérvár.

Bethlen Gábor erdélyi fejedelem Sárosi János Deáknak nemeslevelet és czimert adományoz.

„Scutum videlicet triangulare viridis coloris in cuius campo, sive area, quaedam columba candida,

alis expansis volanti similis, in ore ramum olivae ferre conspicitur. Supra scutum galea militaris clausa est posita, quam contegit diadema regium, gemmis et unionibus exornatum; ex cono vero galeae teniae sive lem-

nisci variorum colorum hinc inde defluentes utrasque oras sive margines ipsius scuti pulcherrime ambiunt et exornant.“

A czimerszerző érdemeiről az oklevél így szól: „fidelitate et fidelibus servitiis *Nobilis Joannis Litterati Sárosi*,¹ Scribae ac Jurati Notarii Sedis nostrae Judiciarie, quae ipse a primis adolescentiae suae annis,

¹ I. Rákóczy György alatt kiváló szerepet vitt *fiscalis director*; a Pókai Sárosiak öse. V. ö. K. M. XXXIV. 338.

spretis vitiorum illecebris, quibus plerumque iuventus corrumpi consuevit, honestissimarum artium liberalium disciplinae se addicendo, earumque tirocinio completo, in minorem Cancellariam nostram se conferendo, ibique iuxta possibilitatis suae exigentiam, omne studium, operam et diligentiam nobis, ac huic regno nostro Transsilvaniae, in conscribendis variorum generum epistolis fideliter, summaque cum animi sui dexteritate exhibuit et impendit etc.“

Kihírdette Kisegrestői Angyalos János erd. ítélőmester a gyulafehérvári országgyűlésen, 1619. május 18.

Az erd. kir. Tábla ítélőmesterének 1764. évi hiteles kiadványából.
H. m. n. o.

II.

1621. okt. 9. Kolozsvár.

Rádeczky Balint püspök levele Kornis Ferencznek.

Generose Domine, mihi plurimum colende, etc.

Delatis G. D. Vestrae officiorum meorum studiis quam promptissimis, eidem a Deo Optimo Maximo fausta ac felicia quaeque ex animo praecor etc.

Quod ad litteras, quas G. D. Vestra superioribus diebus ad me dederat in negotio filii Magnifici Domini Cancellarii nihil responderim, id in meliorem partem ut G. D. Vestra accipiat, maiorem in modum rogo. Utebar enim valetudine ita adversa et tantis corporis cruciatibus divexabar, ut morti omnino quam saluti essem propinquior. Sed et nunc tanta est virium mearum imbecillitas ut vix calamum in manus sumere, eumque regere possim. Quod si vero divina benigni-

tas me conualescere voluerit, et aliquid officii Generoso isti juveni praestare potero, id me quam fidelissime esse facturum, G. D. Vestra sibi persvasum habeat.

Caeterum a Petro Bodogazzonfalui non ita pridem compellatus sum; quandoquidem (uti refert) Rectoratus munere integrum annum et eo amplius in Schola Zent Erzebetiensi functus fuerit, et ex pacto suo stipendio nihil dum perceperit; ut ad Dominationem V. Generosam scriberem, ab eaque peterem, si quo modo fieri possit, ut operam dare velit, ne debita sua mercede frustretur, id quod, ut pro suo pietate G. D. Vestra faciat, enixe rogo, eidem me et officia mea iterum atque iterum addicens, Deumque orans ut eam una cum suis omnibus quam florentissimis conservet. Datum Claudiopoli, die 9. Octobris. Anno 1621.

G. D. V.

servitor obsequentissimus

Valentinus Radecius.

Kívül: Generoso Domino Francisco Kornis de Homorod zent Pal, Judici Regio Sedis Siculicalis Vdwarhelj, etc. Domino meo et Patrono singulari observantia, perpetuo mihi colendo.

Idöbeli és több eltéréssel közölte Konez, K. M. XXVI. 163.

Ú. r. 1510 b.

III.

1648. febr. 23. Kál.

Ferenczi Máté egy örökséget ad cserében, templomhelyül a káli unitárius egyháznak.

Mi *Philep Pál* és *Nagi Simon* Vadadban lakók és *Iklandon* lakó *Georgi Pál*, mindhármán Marosszékből

lakó nemes személyek, adgyuk emlékezetire mindeknek, az kiknek illik, mind mostaniaknak s mind jövendőbelieknek, hogy in hoc anno praesenti 1648. die 23 mensis Februarii mikor volnánk ezen Marosszékbén *Kálban* az nemes és vitéztlő *Kun Mátyás* uram házánál, jövének mielőnkben egyfelől ugyan az vitéztlő *Kun Mátyás* és *Kun Mihály* uramék, *Nagi Pál* és *Nagi István* nemes emberek és *Kovacz István* veresdarabant minnnyáján Marosszékbén *Kálban* lakók, másfelől az gyorsaságos *Ferenczi Máté* ugyan *Kálban* lakó. Ada és szakaszta mi előttünk az feljebb megirt *Ferenczi Máté* ben az falun levő maga örökségéből egy kis helyecskét, mely kis darab helyecskének egyik felől való vicinussa ugyan az megnevezett *Ferenczi Máté* maga öröksége és kerte, másfelől és harmadfelől is falu közönséges ivó-kúttya árka és falu közönséges úttya. Mely kis helyecskéjért vitéztlő *Kun Mátyás* uram ada *István* nevű káli helyben künn az mezőn egy darab szénarétet, melynek egyfelől való vicinussa ugyan maga *Ferenczi Máté* réti, másfelől az ország uttya. *Kun Mihály* uram is ada az káli alsó határban az *Kenderzerben* egy darab szénarétet, melynek egyfelől való vicinussa *Varga András* veresdarabant réti, másfelől *Cziki György* földé. *Nagy Pál* és *Nagy István* uramék is közönségesen egyenlő akaratból adának ugyan az káli alsó határban *Pap réti* nevű helyben egy darab szénarétet, mely rétnek egyik felől való vicinussa ugyan *Nagy Pál* és *Nagy István* uramék földék, másfelől *Ferenczi Máté* réti és végezetre az gyorsaságos *Kovacz István* uram is ada egy darab szénarétet ugyan az káli felső határban, melynek egy felől való vicinussa *Ferenczi Máté* földé, másfelől *Lénárt Tamás* nemes ember szénaréti. Ezt pedig

adá Ferenczi Máté az örökséget cserében, ugyan az *Kálban levő recepta unitaria religion levő ecclesiának templom helyül*, hac conditione, hogy azt a kis helyecskét az unitaria ecclesia tarcsa környül való kerttel is, mely kis helyecskét bizonyos határral meg is határoztunk.

Ez cserélés pedig és alkalom lön örökösön, fiuról-fiura, nemzetségről nemzetségre meghihatatlanul. Mely dolognak nagyobb bizonságára mindenik fél minékünk biráknak kezeket is be adák, ilyen formán, hogyha valamelyik fél felbontaná és megmásolná az alkalmat és cserélést, az a fél 5 száz forinton maradjon és az megálló fél az meg nem álló felen ezen mi levelünknek erejével, mellette lévén ez levelünknek fejedelmünknek adta egy dúló poroncsolattya, azzal mindenemű jovaiból az meg nem álló félnek igazat vehessen és vetethessen és dulathasson az meg álló fél. Az ki ellen az meg nem álló fél ne álhasson semmi nemű törvénybeli remediummal, se inhibitioval, se contradictioval, revocatioval, novummal, repulsioval se semmi törvénybeli remediummal. Ennek az dolognak nagyobb erősségére mü is birák adtuk és irattuk ez mi jelen való pecsétes levelünket az mi hütünk szerént. Költ ez levél az fenn megirt napon, helyen és esztendőben.

Judices iidem, qui, supra.

Correcta per eosdem.

(P. H.)

(P. H.)

(P. H.)

Kívül: Literae concambionales inter ecclesiam unitariam Kaliensem et agilem Matthaeum Ferenczi omnino de Kal. etc.

IV.

1682. márczius 22. Iszló.

Az iszlói r. katolikusok óvást emelnek az iszlói unitáriusok előtt a harangok és más egyházi javak esetleges eladása ellen.

Alázatos szolgálatunkat ajánljuk Nagyságtoknak és Kegyelmeteknek; Isten minden üdvességes jókkal áldja meg Nagyságtokat és Kegyelmeteket.

Akarók Nagyságtoknak és Kegyelmeteknek értésére adni, hogy ez jelen való 1682. esztendőben úgy mint Dominica Palmarum kérének münket Maroszéekben Iszlóban lakó *Birtók* Márton és *Györfi* György az chatolica religion lévő iszlói ecclesiának birái és fiai mind ketten nemes személyek az több ott lakó romano chatolikusok képekben s mind magok személyekben is, hogy ugyan megirt Iszlóban lakó unitaria religion lévő eg[yház] fiát és általa az több ott lakó unitárius atyafiakat is ellenzenők, hogy az harangokat el ne adnák, mivel nekik is közök vagyon hozza, sőt az egyik ugyan sajátjuk; egyéb bonumok is a kik ecclesiájé el ne tékozolják, mert ennek utánna részek szerént valót megkeresik rajtok. Mű azért anno et die praenotatis elmentünk az denominalt széekben és faluban az *Gál* Miklós unitaria religion való egyházfia mostani lakóházához, nemes emberhez és az fennebb megirt mód mindenekről ellenzők főkirálybíró uram pecségi erejével az fennebb megirt exponensek képekben *Gál* Miklós által az több unitárius iszlai atyafiakat, melyre ilyen választ tón: Egybegyűjtöm ökegyelmeket s megmondom ökegyel-

meknek: Mely executionk így menvén végbe, melyet mű is irtunk fide nostra mediante pecsétünk alatt kiadván. Isten éltesse és tartsa Nagyságtokat és Kegyelmeteket sok esztendőig etc. Datum anno die locoque praenotatis.

Nagyságtoknak és Kegyelmeteknek alázatos szolgálói Marosszékbén Ehedben lakó

Szöke Tamás és Barabási Pál
mindketten nemes emberek.

Correcta per eosdem.

Czim: Spectabilibus ac magnificis generosis egregiis nobilibus, dominis, capitaneo, iudici regio supremis; vice iudicibus regiis, caeterisque juratis assessoribus ac notario sedis Siculicalis Marus etc. dominis.

Hátán későbbi írással: Egy ellenztetés a chatolicusok az unitáriusokat, hogy harangjokat el ne adják.

I. o. okl.

V.

1698. okt. 12. Bécs.

II. Apafy Mihály kölcsöne a kolozsvári unitárius egyháztól.¹

(K i v o n a t.)

„9. A colosvári unitaria becsületes ecclesia adósága tízezer forint lévén, a depositum pedig azt majd kilenczszáz forinttal s talám többel is haladja meg, mint *Pap Sámuel* uram jól tudgya. Ebben azt kell cse-

¹ V. ö. Kanyaró értekezését K. M. XLIV. 40.

lekedni: *Szent Jobbi* uramat ő kglmét adhibeálván, háromezer forint érot a szépiben, úgymint a medenczét mosdó korsóstúl és a pohároknak a nagyját s szépít, akik igen régi formák s párosok, külön kell méretni s számunkra meghadni. A hétezer forint érot pedig az ecclesiának oda kell fizetni, minthogy pedig most pénzt nem adhatunk, azért azon háromezer forint érot partékát is ott kell hadni, mint zálogot pecsét alatt és így könnyebb lesz háromezer forintot, mint tízezret interesezni. Minthogy pedig a pohárok aranyosok, tallér-nyomóját két német forintban kell méretni, amint azelőtt is *Sz. Jobi* uram úgy persvadeálta volt ő kglméknek. Ami pedig a tízezer forint felyül lesz, jó lesz az interesben tudni.“

Eredetije: „Instructio pro generoso domino Balthasaro Bideskúti sta'uli magistro supremo in Transylvaniam die 12. 8-bris 1698. expedito“ czímen, F. o. okl.

VI.

1701. decz. 15. Nagyteremi.

Bethleni gróf Bethlen Sámuel levele Kapossi Dánielnek.¹

Ajánlom Kegyelmednek szolgálatomat.

Kegyelmed 2-da Decembris datált levelét vöttem, tudósítását megszolgalom. 89 (*Kálnoki*,) hogy ellenem van mindenütt, de minden ok nélkül, tudom. Isten, bízom, több helytelen dolgai között ebben is refutálja; már nem mondhatja, hogy laborat, pro 13. 3. 18. 19. 11, 6. 13. 19. (*Petro Apor*,) mert az in statu suo van,

¹ A levél borítékja hiányzik, de a címzett kétségtelenül megállapítható a Bethlen Sámuel, Pekri Lőrincz és Kapossi Dániel levelezéseiből. V. ö. T. S. o. miss.

hanem magának akarná halászni. 111. (*Pekri uram*) levelét is megvöttem; hirtelen most választ nem tehettem egészen, noha edgyez az Kglmed levelével, mert sietek ma indulni Vétsre az szegény Kemény János uram temetésire, noha oda is breviter irtam; tartottam is attól, hogy nem találja levelem, hanem, ha ott lesz ő kglme ezt mutassa meg, hogy én soha is 89. (*Kálnoki*) uramnak 19. 3. 16. 10. 9. 14. 6. 12. 18. 6. 20. (*resignáltam*) volna, az többi után 7. 10. 12. 12. 3. 14. 18. (fillent) és mutassa elé írásomat, hogy 7. 3. 1. 3. 18. 3, 13. 3. 18. 3. 19. (*Fekete Péter*) mondotta volna is, nem igaz. Ez jüvő póstán az 13. 3. 18. 3. 19. (*Péter*) testimoniumját felküldöm. Erről, hogy pedig én 19. 3. 16. 10. 9. 14. 6. 12. 18. 6. 20. (*resignáltam*) volna, soha másképpen nem volt, hanem én mondtam 8000. (*Pater Bar . . .*) és 21. 10. 22. 1. 3. 12. 3. 18. 10. 14. 3. 1. (*Vizkeletinek*) hogy ha 16. 6. 19. 11. 16. 10. (*Sárosi*) véghez viszi, hogy az 6000 (*unitárius*) az 2. 11. 12. 11. 16. 21. 6. 19. 10, 14. 6. 9. 26, 18. 3. 20. 13. 12. 11. 20. 11. 16, 2. 3. 5. 6. 12. 12. 26. 6. 1. (colosvári nagytemplomot cedallyák,) csak érhesse el 50. (császár) és 75 (cardinal) intentióját, vita ipsius durante 2. 22. 3. 5. 6. 12. 11. 1. (cedálok,) mivel én azt tudtam, hogy azzal magamnak méltán 20. 3. 19. 10. 18. 17. 20. 11. 18. (merítumot) csinállok és ma is azon szómban vagyok; ez szerint meg is irtam volt magam 75. (cardinalis) kglmének is. Ezen kívül irtam volt meglehet 8. 3. 21. 3. 14. 26. 3. 16. 10. (*Hevenyesi*) uramnak, hogyha arra menvén az felséges udvar, hogy 1. 3. 18, 18. 10. 16. 22. 18. 16. 3. 9. 3. 18. (*két tisztséget*) ne viseljek; az 2. 6. 14. 5. 10. 5. 6. 18. 10. 11. (*candidatio*) mellől mégis el nem állhatnék, de én azzal nem resignáltam, de quid quid sui. Az

1020, 5. 10. 13. 12. 20. 6. 26. 6. 4. 6. 14. (*Marusszék diplomájában*) expresse újabb 2. 11. 14. 7. 10. 19. 20. 6. 18. 10. 11. (*confirmatio*) van in verbis: Tibi comiti Samueli *Bethlen* supremo comiti comitatus Küköllő clementer conferimus etc., mely mellől én bizony valamit ad Isten, bizván igazságomban és uram kegyelmességében nem is recedalok, hanem továbbra is Kglmedet kérem vigyázzon és in locis debitis munkálódgyék, én is megszolgalom. Ezzel Istennek ajánlom Kglmedet s maradok,

Kglmed jóakarója, szolgája

9. 4. 3. 18. 8. 12. 3. 14, 16. 6. 20. 17. 3. 12.

(*g. Bethlen Sámuel.*)

Keszej uramnak irtam egy levelet, Kglmedet kérem adgya meg és szerezzén választ is.

18. 3. 19. 3. 20. 10. (*Teremi,*) anno 1701. 15 x-bris

A levél alján:

Respondi 28 x-bris 1701.

T. S. o. miss.

VII.

1715. júl. 31. Kolozsvár.

Szentkereszti András levele Teleki Sándor grófnak.

Méltóságos Gróf!

Nekem nagy, jó Uram!

Az úrnak 17 praesentis költ levelét vöttem alá-
zatoson, melyből igen szomorúan értem az úrnak nagy
szerencsétlenségét; mindazonáltal örülök annak, hogy

a nagy szerencsétlenségben oly szerencsés volt a casus. Úgy látom az favoritásában is sokszor megcsalatozik az ember. Kívánom szívesen, Isten ő szent Felsége őrizze meg az urat mindenféle szomorú casusoktól.

A mi az kőmivest illeti, én post reditum meum mingyárást proponáltam neki az munkát, de nem láttatott kedvének lenni, mert a szerelem bántotta szintén és meg akart házasulni, a minthogy meg is házasodott; *most pedig az unitária lengyel ecclesiának csinál egy templomot*, immár addig, míg azt el nem végzi, más munkához nem foghat, hanem ha az jövő nyáron, talán akkorra sem leszen késő. Ezzel kívánom és levelem találja az urat in integra restitutione sanitatis, maradván az még élek a Méltóságos Úrnak,
alázatos szolgája

Colosvár, 31. Julii 1715.

iffiú Sz.-Kereszti András.

U. r. 2146.

VIII.

1721. július 18. Kolozsvár.

Simon Mihály, Daniel Ferencz és Péter, Balogh Zsigmond és Sándor Gergely levele Szentiványi Sámuelhez és Iszlai Istvánhoz az egyház javára adandó segítség tárgyában.

Ajánljuk kegyelmeteknek, mint kedves jóakaró urainknak s atyánkfiainak köteles szolgálatunkat!

Mostani közönséges országunk gyűlése alatt Isten Ő Felsége mutatván alkalmatosságot, hogy az kik

az gyűlés alatt jelen lehattunk, ecclesiánk állapotjáról egymás között szólhatnánk (melyért Istennek Ő Felségének szent neve dicsőíttessék) és considerálván, hogy nem mindenkor van alkalmatosságunk az confluxusra, az kik jelen voltunk, látván ecclesiánknek nagy megfogyatkozását s remélvén, hogyha az Isten dicsősége mellett való buzgóságra felindulunk, Isten Ő Felsége orozájának világosságát ránk fordítja és jó igyekezetünket elősegéli, az maga szent nevének dicsőségére, és megfogyatkozott ecclesiánknek hasznára. Ily jó reménség alatt Istenünknek igazgatásából fordítottuk elménket arra, hogy az kiket Isten közülünk életben megtart, esztendőnként Istentől mutatott javainkból az közönséges ecclesiai szükségre, szabad jó akaratunk szerént való istenes indulatunkból valamit conferáljunk, az melyből az ecclesiában mind az tanítóknak s mind az tanulóknak valami consolatioja redundáljon. Mely kegyes szándékunknak, hogy jobb progressussa lehessen, reméljük, hogy minden hitbéli atyánkfiai, kik Istent és az mi Urunk Jesus Christust szeretik és szent vallásunkhoz az igaz buzgósággal viseltetnek, tehetségek szerint concurálni nem sajnálják, elhivén bizonyosan az mit ezen szükségre adnak, szabad akarat szerént való alamizsnálkodásúl Isten előtt kedves áldozat lészen, ki hatalmas áldásából kinek-kinek maga szükségére kipótolni kinek azt, azmit az Isten dicsőségének terjesztésére czélozó ecclesiai szükségre Istentől vött jovaiból decerpál. Illendő itt kinek-kinek maga jó lelkiisméretiben beszállani és jól meggondolni az evangeliumi világosságból származott sz. tudománynak természeti szerént, mit kívánjon keresztényi kötelessége ilyen dologban, mely czéloz ugyanezen az Isten dicsőségére és az ecclesia

közönséges hasznára, nem valami haszontalan hí-
ságra, melyre ha magunk cselekedetét jól meggon-
doljuk, az testi indulatoknak és kívánságoknak szol-
gálatjára adván magunkat, többet szoktunk veszte-
getni, mintsem isteni buzgóságból az ecclesiai dolgok-
nak promotiojára és az evangeliumi igazságnak ter-
jesztésére.

Ezen jó feltételnek és szándéknak azért isteni
félelemmel és buzgósággal való szorgalmatos gondját
és előmozdítását kegyelmetek keresztényi kötelessé-
gére jelen való atyánkfiainak megegyezett tetszésé-
ből concredaltuk, kérvén és intvén kegyelmeteket nagy
atyafiságos szeretettel, sőt kényszerítvén igaz keresz-
tényi kötelességére, hogy az accludalt listában spe-
cificalt hitbéli atyánkfiait megtalálván, mind szép
szóval, mind hathatós intéssel emlékeztesse kereszté-
ni tisztire Istenéhez Christusához való szeretetre és
buzgóságra s az ecclesiához, kinek tagjai vagyunk,
illendő kötelességére és indítsa fel, hogy szabad aka-
rat szerént esztendönként valamit az kitől értékéhez
képest mit lehet az ecclesiái közönséges szükségre
annuatim conferálni ne sajnálják; specificalván neve
után, ki mit conferálhat promoneálván, hogy az ki mit
cselekedhetik, jó indulatból és hittel cselekedje, mert
így az Istennek áldását bizonyosan érette várhatja.
Ezen listában specificalt atyánkfiain kívül penig töb-
beket is kiknek Kegyelmetek az jótéteményre hajlan-
dóságokat és tehetségeket veheti eszében és tudhatja,
adjungálni igyekezzék, az ki csak egy forinttal con-
curálhat is annuatim ezen szükségre, Isten előtt jutal-
mát el nem veszi. Egy szóval Istent híván segítsé-
gül, minden alkalmatossággal legyen munkás Kegyel-
metek benne, hogy ezen közönséges ecclesiai szükségre

való jótétemény és adakozás minél nagyobb mértékben lehessen, vétethessék jó rendben és micsoda progressussal procedálhat kegyelmetek, ottan-ottan informáljon s az mit congerálhat erga quitantiam transponálja, *Kmita* János atyánkfia kezében, communicallvan in paribus, ki mire comprommittálja annuatim magát. Az mint pedig az szükség igen urgens, úgy meg is kívánja, hogy igen serio és minél nagyobb szorgalmatossággal lehet procurálja kegyelmetek. Melyet az mint. az kegyelmetek keresztényi jóindulatjától és az ecclesiához való kötelességektől igen szívesen reménlünk és várunk, úgy Isten oltalmában ajálván kegyelmeteket,

maradunk kegyelmeteknek

Datum Kolosvár 18. Julii ¹ Anno 1721.

jó akaró szolgái s atyjafiai

Simón Mihály m. pr.

Daniel Ferencz m. pr.

Sándor Gergely m. pr.

Daniel Péter m. pr.

Balog Zsigmond m. pr.

A felszólítás alján: Szentiváni Sámuel és Iszlai István uraméknak.

I. o. miss. (Csekély eltéréssel I, K. M. XII. 272.)

IX.

1721. körül.

Az unitáriusok kérése az erdélyi országgyűlés elnökéhez és rendeihez az iránt, hogy a Dészfalvi Simon Mihály halálával megüresedett guberniumi tanácsosság unitárius maradhasson.

Méltóságos Praesidens Ur,
az három nemzetből álló Tekintetes Nemes Statusok,
nekünk jó uraink.

¹ K. M. XII. 274. *Junii*(!) van.

Ne tulajdonítsa Nagyságtok, Kegyelmetek vétekül, hogy ez mostani alkalmatossággal ezen alázatos memorialénk által kételenítettünk az méltóságos Statu-soknak repraesentálni: minthogy kegyelmes urunk Ő Felsége az méltóságos guberniumban levő vacantiáknak restauratioja iránt kegyelmesen méltóztatott resolválni és parancsolni: pro hic et nunc lévén az méltóságos guberniumba esett vacantia az mű részünkről, azon vacantianak supplementumára candidálandó személyek iránt való jus is láttatik arra czélozni, de cujus vice agitur. Mely szerént, ha ki considerálja az néhai úr *Simon Mihály* uram részén való vacantiát, kétségben nem hozhatja, quod de nostra vice non agatur. Mely ilyen méltó jussunk is fundáltatott édes hazánk fundamentális törvényén az unión, per quam stat caditque Transilvania, melyet is ő Felsége szentséges diplomájával confirmált és mind az Alvincziana Resolutioval, s mind annakutánna egynéhány rendbeli kegyelmes sanctiokkal stabiliált; legközelebb az mostani méltóságos Gubernium és az méltóságos Tábla felállításának alkalmatosságával az candidatioknak methodussát juxta jura patriae kívánta Ő Felsége observáltatni. Ha tovább akarunk lépni, mind az Isten, mind az természet törvényében találunk fundamentumot említett jussunknak stabilimentumára.

Az Istennek törvényében illud Sancti Spiritus apud Malachiam. Numquid non pater unus omnium nostrum; numquid non Deus unus creavit nos? quare ergo despicit unus quisque fratrem suum, violans pactum patrum nostrorum. Az természet törvénye is az Isten törvényével edgyütt felebarátunk szeretetit (mint) az magunkét dictálja.

Minthogy azért kegyelmes urunk Ő Felsége az

házában levő négy recepta religiokat magok jussokban, privilegiumokban, indultumokban aequaliter sacro sancto diplomate confirmalta és nekünk is az több religiokkal együtt az Ő Felsége ez haza szolgálatjára accessust engedni méltóztatott:

Instálunk alázatosan, sőt kénszerítjük az méltóságos Statusokat az unióra, az haza törvényére és Ő Felsége szent diplomáira, mellyel hazánk törvénye roboráltatott, vegye Nagyságtok, Kegyelmetek istenes consideratioban, hogy az méltóságos Guberniumban lévő mostani vacantia az mű részünkről vagyon és azon vacantianak supplementumára való jus münket diplomatische concernál: kihezképest méltóztassék Nagyságtok kegyelmes urunktól Ő Felségétől confirmált kegyelmes resolutioji szerént az mű religionkból való személyeket in suplementum vacantiae candidálni és az méltóságos Gubernium által Ő Felségének illendő recommendatioval alázatosan praesentáltatni, kegyelmes urunk Ő Felsége kegyelmes rescriptuma és intentioja szerént, mely is az mostani méltóságos Gubernium felállásával jött volt, találtatván mű közülünk is ad similes vacantias et alia officia capax et aptus személyek; ha az aptitudot és capacitast nemcsak az külső, hanem belső qualitasokra kell érteni és az Ő Felsége szolgálatjának helyesen való folytatására.

És így, midőn az méltóságos Statusok ez iránt kívánnak műnekünk illendő patrociniummal és assistentiával lenni, viderentur suas vices agere. Mű is ez iránt hozzánk megmutatandó reflexióját a méltóságos Statusoknak ügyekezünk alázatosan demereálni.

A Méltóságos Statusoknak

alázotas szolgálai:

mindenik natioból és rendből való
unitaria religiobeliek közönségesen.

Kívül: Az Méltóságos Praesidens Urhoz, és az erdélyi három nemzetből álló Méltóságos Statusokhoz alázatos memorialissa mindenik natioból és rendből álló unitaria religiobelieknek közönségesen.

S. o. okl.

X.

1723. decz 13. Kolozsvár.

Felszólítás Szentiványi Sámue'hez és Iszlaí Istvánhoz a kolozsvári unitárius iskola tanulóinak segélyezése ügyében.

Kedves Atyámfiai az Úrban!

Mindenütt Kigyelmetek között nyilván vagyon az Kolozsváratt tanuló ifjuság mint kételenített volt az szükségnek miatta az scholát elhagyni és Kigyelmetek közül is sokakat requirálni; mely ifjuság is jóllehet ugyan visszajött tanuló helyére, de subsistentiára való költsége nem lévén, félő hogy el ne oszoljan közönségesen, ecclesiáinknak nagy romlásokra. Mű azért, kik itt voltunk, magunkat megerőltetvén, valami keveset számokra és intertentiojokra egymáson extraordinarie szedtünk, de mind restantiájok feles lévén, mind az jövődő subsistentiájokra fundus nem lévén, tetszett, hogy mind az perceptorakot, mind több atyámfiait requirálnók, kérnök és intenők: emlékezzenek meg Isten dűcsőségére és hazánk s abban lévő ecclesiáink hasznára nevedő ifjuságról és mint kiki szabados jó tetszéséből s Istenhez való buzgóságából igérte jó akaratját subscriptiója által, teljesítsen

meg; már szintén expirált azon terminus, melyre kellett volna praestálni és administrálni, Istentől bővebben vészi Kegyelmetek jutalmát, és jövendőben Kegyelmetek gyermeki is fogja Kegyelmetek keresztényi adakozásának hasznát érzeni. Nem parancsolás szerént írunk, hanem sok atyafiak szorgalmatosságoknak példájokból indittatván ügyekezzenek Kegyelmetek, hogy az Christushoz való szerelmeknek tisztasága bizonyos legyen mindeneknél 2 Kor. 8. w. 8. Kiki mint elgondolta volt szivében, cselekedjék úgy, nem szomorúságból, vagy mint kénszerítésből 2 Kor. 9. w. 7. Melyre az minden jó ügyekezeteget segillő és minden jóknak kiosztogató Istene, szent lelke által segilje Kegyelmeteket szivükből kívánjuk.

Akarjuk ezt is Kegyelmeteknek értésére adni, hogy néhai méltóságos úr *Simon Mihály* urunk meghalván, egyenlő akaratból választattuk az Úrnak dűcséségére administralandó költségnek inspectorinak tekintetes nemzetes *Daniel Péter* és *Kún István* kedves atyánkfiait, kiknek dispositiójokhoz tartván Kegyelmetek ezután magokat, a mit Kegyelmeteknek fognak insinuálni keresztényi és atyafiui kötelessége szerént ügyekezze Kegyelmetek effectuálni. Isten előtt kedves dolgot cselekszik Kegyelmetek. Mű pedig maradunk Kegyelmeteknek,

Kolosvár 13. x-bris 1723.

igazi atyjafiai az Úr Christusban:

Az unitaria religióból

jelenlevő atyafiak közönségesen.

Czím: Tekintetes nemzetes *Szent-Iváni Sámuel* és *Iszlai István* uraméknak stb.

I. o. miss.